

Biblioteksplan för Vilhelmina kommun 2019-2021

Folkbibliotekets Verksamhetsmål, Läsfrämjandeplan samt
Tillgänglighetsplan revideras årligen.

VARFÖR EN KOMMUNAL BIBLIOTEKSPLAN?	4
FOLKBIBLIOTEKSVERKSAMHETEN I NULÄGET	4
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	4
PERSONAL	4
LOKALER	4
SAMLINGAR	5
ÖPPETTIDER	5
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH TEKNISK UTRUSTNING	5
TILLGÄNGLIGHET	5
UPPDRAG, MÅLGRUPPER OCH VERKSAMHET	6
FOLKBIBLIOTEKETS UPPDRAG	6
SAMARBETSPARTNERS	10
FÖRSKOLAN	10
GRUNDSKOLA OCH GYMNASIUM	10
SKOLBIBLIOTEKEN	10
BARNAVÅRDSCENTRAL OCH FÖRÄLDRAGRUPPER	10
STUDIEFÖRBUND OCH FÖRENINGAR	10
MUSEUM OCH FOTOARKIV	11
LÄRCENTRUM / SFI	11
VÅRD OCH OMSORG	11
ÖVRIG KOMMUNAL VERKSAMHET	11
REGION VÄSTERBOTTEN	11
V8-BIBLIOTEKEN	11
FOLKBIBLIOTEKETS VERKSAMHETSMÅL 2019	12
FOLKBIBLIOTEKETS LÄSFRÄMJANDEPLAN 2019	13
FOLKBIBLIOTEKETS TILLGÄNGLIGHETSPLAN 2019	15
FOLKBIBLIOTEKETS SERVICEGUIDE FÖR SKOLAN 2019-2021	17
FOLKBIBLIOTEKETS MÅLSÄTTNING 2019-2021	18
SKOLBIBLIOTEKSPLANER	19
SKOLBIBLIOTEKSPLAN	19
SKOLBIBLIOTEKETS STYRDOKUMENT	19
SKOLBIBLIOTEKETS FUNKTION	21
SKOLBIBLIOTEKETS ANSVARSFÖRDELNING	21
VISION	22
HEMBERGSSKOLANS BIBLIOTEKSPLAN	23

SKOLBIBLIOTEKETS MÅL:	23
AKTIVITETER FÖR ATT NÅ MÅLEN:	23
RESURSER FÖR MÅLUPPFYLLELSE:	24
UTVÄRDERING	24

MALGOMAJSKOLANS BIBLIOTEKSPLAN

SKOLBIBLIOTEKETS FUNKTION	25
SKOLBIBLIOTEKETS VERKSAMHET	25
YTTRELLIGARE ARBETSUPPGIFTER FÖR BIBLIOTEKARIEN	25
SKOLBIBLIOTEKETS MÅL	26
SKOLBIBLIOTEKETS MÅL I ARBETET ATT LÄRA UT INFORMATIONSKOMPETENS.	26
ANDRA MÅL	27
SKOLBIBLIOTEKETS VISION	27

SAXNÄS SKOLAS BIBLIOTEKSPLAN

VERKSAMHET	28
MÅLSÄTTNING	28
ÖNSKVÄRDA RESURSER	28
SKOLBIBLIOTEKETS PRIORITERADE OMRÅDEN PERIODEN 2019-2021	29
AKTIVITETER FÖR ATT NÅ MÅLEN 18/19	29

VOLGSJÖ SKOLAS BIBLIOTEKSPLAN

MÅLSÄTTNING	30
SKOLLEDNINGEN OCH SKOLBIBLIOTEKET	30
UTVÄRDERING	30
MÅL	31

DIKANÄS SKOLAS BIBLIOTEKSPLAN

FUNKTION	33
VERKSAMHET	33
MÅLSÄTTNING	34
ÖNSKVÄRDA RESURSER	34
SKOLBIBLIOTEKETS PRIORITERADE OMRÅDEN PERIODEN 2019-2020	34

Varför en kommunal biblioteksplan?

Enligt bibliotekslagen §7 ska kommuner och landsting efter den 1 januari 2005 anta planer för biblioteksverksamheterna. Biblioteksplanen revideras vart fjärde år och skall tillsammans med övriga styrdokument utgöra ramverk för biblioteksverksamheten i Vilhelmina kommun och främja utveckling i nära samarbete med berörda aktörer. De styrdokument som i övrigt gäller för kommunens biblioteksverksamhet är:

[UNESCO´s Folk- & skolbiblioteksmanifest](#)
[Bibliotekslagen](#)
[Skollagen](#)
[Regional biblioteksplan för Västerbottens län](#)
[FN´s barnkonvention](#)
[Nationell biblioteksstrategi \(när den antagits\)](#)

Biblioteksplanen syftar till att tillgodose de behov av biblioteksverksamhet som finns i kommunen och skapa en för alla tillgänglig och tidsenlig biblioteksverksamhet som främjar demokrati, läslust, livslångt lärande samt personlig och samhällelig utveckling.

Vilhelminas kommunala biblioteksplan utgörs av två huvuddelar: folkbiblioteksverksamhet samt skolbiblioteksverksamhet. För folkbiblioteksverksamheten ansvarar bibliotekschef, för skolbiblioteksverksamhet ansvarar rektorer.

Folkbiblioteksverksamheten i nuläget

Ekonomiska förutsättningar

Folkbiblioteket har ca 122 kr/invånare och år att köpa in media för och ca 6,57 kr/invånare och år för arrangemang och programverksamhet, såsom författarbesök, föreläsningar, utställningar etc.

Personal

Idag arbetar vid Folkbiblioteket två bibliotekarier (varav en barn- & ungdomsbibliotekarie och en med särskilt ansvar för service gentemot studenter), en bibliotekschef, två biblioteksassistenter (varav den ena är en extratjänst vi förhoppningsvis får behålla t o m aug 2021 via den statliga satsningen Stärkta bibliotek), samt 1 kontorsassistent (lönebidragstjänst) som sköter vår post och hantering av bokväskor. Samtlig bibliotekspersonal utom kontorsassistent har inköps- och medieansvar för särskilda avdelningar i biblioteket och tjänstgör vid informations- och lånedisk.

Lokaler

Folkbiblioteket är idag inrymt på markplan i det centralt belägna Folkets Hus. Lokalens yta uppgår till 616 kvadratmeter, varav ca 25% upptas av personalutrymmen och förråd. Till ytan är det publika utrymmet i minsta laget, vilket bl a innebär att det saknas studie- och grupprum samt möjligheter för ett makerspace. Trångboddheten gör det även problematiskt vid större arrangemang. Avdelningen för de yngsta barnen saknar fönster. Det centrala lägets fördelar överväger dock nackdelarna.

Samlingar

Folkbibliotekets mediebestånd uppgår idag till ca 47 000 enheter och består av tryckt material, böcker med anpassad text i form av stor stil eller lättläst, ljudböcker, digitala talböcker, punktskrift, böcker på teckenspråk och böcker med teckenstöd, film, tidningar och tidskrifter och TV-spel. Förutom detta erbjuds tidningar, tidskrifter, e-böcker och e-ljudböcker digitalt via vår webbsida.

Genom V8-bibliotekens samarbete har kommuninvånarna tillgång till det samlade mediebeståndet i alla åtta medlemskommuner, vilket idag uppgår till ca 500 000 enheter. Vi har även möjlighet att fjärlåna material från Sveriges depåbibliotek, Internationella biblioteket samt många övriga bibliotek i Sverige och Norden.

Öppettider

Folkbiblioteket har normalt öppet 28 tim/veckan, måndag-fredag, varav 2 tim efter kl 18:00. Vidare har folkbiblioteket meröppet 18 tim/veckan, måndag-lördag, då besökare som registrerat sig och fått tagg och PIN-kod kan nyttja det obemannade biblioteket. Öppettider kan dock variera under året, beroende på hur Folkets Hus håller öppet, eftersom vi saknar egen entré.

Tekniska förutsättningar och teknisk utrustning

Folkbiblioteket samt alla skolbibliotek förutom Volgsjö skola använder idag bibliotekssystemet Bookit, vilket hostas av Axiell AB. Hela V8-samarbetets mediebestånd, förutom Volgsjö skolas, finns registrerat och sökbart i denna gemensamma databas.

V8-bibliotekens samlingar beståndsregistreras i den nationella databasen Libris, och de digitala katalogposterna för befintlig media importerar kostnadsfritt från Libris.

Större delen av folkbibliotekets mediebestånd är rfid-chippat och kan därför lånas och återlämnas av besökarna själva i vår självbetjäningssystem. Via bokningssystemet Netloan kan invånare själva boka tid vid våra publika Internetdatorer. Vi lånar ut läsplattor (2 olika typer) och DAISY-spelare (3 olika typer) så att låntagare får möjlighet att prova. Surfplatta kan lånas i lokalen.

Tillgänglighet

Folkbiblioteket arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten. Våra målsättningar har formulerats i folkbibliotekets Tillgänglighetsplan

Uppdrag, målgrupper och verksamhet

Folkbibliotekets uppdrag

Inför varje år formuleras Folkbibliotekets *verksamhetsmål*. Folkbiblioteket arbetar även efter en årlig *läsfrämjandeplan* och en årlig *tillgänglighetsplan*. Förutom detta finns en *Serviceguide för skolan* samt *långsiktiga verksamhetsmål* som revideras när biblioteksplanen revideras.

Folkbibliotekets uppdrag och verksamhet regleras av *Bibliotekslagen*, enligt vilken folkbiblioteket ska:

Verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

I strävan att verka för det demokratiska samhällets utveckling

sker urval, inköp, fjärrlån och gallring *inte* på ideologisk, politisk eller religiös grund.

Samlingar och verksamhet skall grundas utifrån ett genus-, jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Samlingarna skall spegla invånarnas behov och medierna finnas tillgängliga på olika språk och i olika format. Det innebär också att i samverkan med andra parter erbjuda föreläsningar, författarbesök, utställningar, bokcirklar och annan folkbildande verksamhet, främja möten mellan människor, mellan människa och litteratur, kultur, konst och samhälle.

Främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Folkbiblioteket ska främja litteraturens ställning

, och detta görs bl a genom läsfrämjande verksamhet i form av författarbesök och litteraturförmedling av skilda slag.

Folkbiblioteket ska främja intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning, bl a genom urval och inköp, information, föreläsningar i samverkan med andra parter, service för vuxenstudier och i övrigt på alla sätt främja det livslånga lärandet.

Folkbiblioteket skall främja intresset för kulturell verksamhet, vilket bl a görs via urval och inköp, litteraturförmedling, information och kulturella arrangemang i samverkan med andra parter.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. När det gäller folkbiblioteksverksamhet är våra arrangemang alltid kostnadsfria och öppna för en intresserad allmänhet.

För de invånare som av olika anledningar inte kan besöka biblioteket finns möjlighet att ta del av vårt digitala 24-timmarsbibliotek i form av databaser, e-tidningar, e-tidskrifter, e-böcker och e-ljudböcker. Det går även att låna boklådor med längre lånetid samt registrera sig som *Boken kommer*-låntagare, vilket innebär att alla som pga av ålder, funktionsvariationer eller som bor mer än 5 mil från centralorten får sina lån kostnadsfritt hemskickade med post. Returen får de dock ombesörja själv, antingen genom att bekosta porto eller skicka lånad media med anhörig/granne eller dyl.

Ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning

Människor med funktionsvariationer av olika slag tillhör en av folkbibliotekets prioriterade målgrupper. Det innebär att vi vid urval och inköp ser till att det finns ett utbud av media i olika format: böcker med stor stil, talböcker, böcker med punktskrift och teckenstöd, media på lättläst svenska samt film.

Folkbiblioteket tillhandahåller även information såsom broschyrer om bibliotekets service samt låneregler på lättläst svenska. Vid informationsdisken finns hörslinga, varje avdelning i biblioteket är förutom klassifikation även märkta med egen färg för att underlätta navigation i rummet.

Biblioteket informerar om och hjälper personer med läshinder att skaffa och nyttja tjänsten Egen nerladdning, vilket innebär att de själva kan låna och ladda ner digitala talböcker hemifrån, samt tjänsten *Boken kommer*.

För barn och unga med läshinder av olika slag erbjuder folkbiblioteket *Bibliotek på recept*, där vi tillsammans med barn och föräldrar hjälper till att ta fram litteratur i medieformat och svårighetsgrad passande för barnets ålder, preferenser och läsförmåga.

Ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska

I vår kommun är den största gruppen av nationella minoriteter urfolkets samer. Vilhelmina är även samisk förvaltningskommun. På folkbiblioteket finns en särskild avdelning med media på de samiska språken samt media om samer och deras historia och kultur. I vårt magasin finns ett stort pressklipparkiv om samer som tidsmässigt sträcker sig fram till ca 2010.

Folkbiblioteket har ett grundbestånd av media på andra språk än svenska och avsätter varje år 10% av medieanslaget för inköp av media på andra språk än svenska, i korrelation med vilka modersmål som för tillfället är aktuella bland invånarna.

Vara tillgängligt för alla och anpassat till användarnas behov.

Folkbiblioteket ska vara tillgängligt för alla och anpassat till användarnas behov. Folkbiblioteket är till för alla, utgör en offentlig mötesplats för invånarna och tillhandahåller ett brett utbud av media och information i olika format och på olika språk. Vi arbetar aktivt med litteraturförmedling och läsfrämjande samt erbjuder arrangemang, aktiviteter och programverksamhet i samarbete med studieförbund och andra aktörer. Via kontinuerlig omvärldsbevakning, behovsinventering samt inköp på efterfrågan försöker vi möta upp behov och önskemål hos invånarna.

Medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Allsidighet och kvalitet. Urval, inköp, fjärrlån och gallring ska inte ske på ideologisk, politisk eller religiös grund. Både samlingar och verksamhet skall grundas utifrån ett genus-, jämställdhets- och mångfalds-perspektiv och spegla invånarnas behov. Medierna ska finnas tillgängliga på olika språk och i olika format.

Folkbiblioteket prioriterar inköp av media för barn och unga, människor med funktionsvariationer, nationella minoriteter och invånare med annat modersmål än svenska.

Biblioteket gör kontinuerliga avvägningar och behöver ibland ta inköpsbeslut som går emot enskilda användares önskemål. Biblioteket förbehåller sig rätten att inte köpa in media som ger uttryck för rasism, förföljelse av oliktankande, könsdiskriminering eller spekulativt våld och som strider mot FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Beträffande klassiker ska hänsyn tas till värderingar rådande vid verkets tillkomst. Biblioteket kan välja att ta emot gåvor men förbinder sig inte att tillgängliggöra dessa.

Särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur, vilket vi gör på en rad olika sätt varav de flesta redan nämnda.

Folkbiblioteket har till skillnad från arkiv och en del specialbibliotek inget bevarandeuppdrag, däremot tas vid gallring särskild hänsyn till media av lokalhistoriskt värde och samtlig media som gallras erbjuds depåbiblioteket i Västerbotten.

Förutom inköp förekommer även kompletterande litteraturförsörjning genom fjärrlån från andra bibliotek i Sverige.

Ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning

Barn och unga är en prioriterad målgrupp där vi arbetar aktivt med läsfrämjande verksamhet av olika slag, både i egen regi och tillsammans med andra aktörer. Detta görs både i bibliotekslokalen, vid klassbesök, uppsökande verksamhet samt via vår webbsida och sociala medier.

Vi erbjuder besök i föräldragrupper för att berätta om barns språkutveckling och betydelsen av att tidigt börja läsa, ramsa och sjunga för sitt barn. Via BVC erbjuder vi även ABC-droppar (broschyrer med information och boktips) till föräldrar med barn i olika åldrar.

Barn- & ungdomsbibliotekarie kan bokas för deltagande vid föräldramöten för bokpresentationer, information och tips. Vi erbjuder *Bibliotek på recept* och *Egen nerladdning* för barn och unga med lässvårigheter liksom *Boken kommer* om de bor mer än 5 mil från centralorten.

Folkbiblioteket har ett nära samarbete med kommunens förskolor via deras läslustombud. De träffar vår barn- & ungdomsbibliotekarie 2-3 ggr/år för utbyte av läsfrämjande metoder och koncept för att arbeta med litteratur och muntligt berättande i förskolan, och bibliotekarien presenterar nya bilderböcker. Folkbiblioteket finansierar även de *Bokdrakar* (bokpåsar) som finns på varje avdelning och som föräldrar kan låna med hem utan registrering.

Folkbiblioteket kan tillsammans med grundskolan verka läsfrämjande via olika samarrangerade författarbesök, projekt samt det inköpsstöd vi varje år söker via Kulturrådet. Detta går oavkortat till inköp av media till förskolor och skolbibliotek.

Folkbiblioteket erbjuder även service till förskolor och grundskola i form av att ta emot bokade klassbesök med biblioteksvisning, bokpresentationer och högläsning, sagostunder, utlån av temaväskor, klassuppsättningar och boklådor.

Verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Via den nationella satsningen *Digitalt först – användaren i fokus*, samt egeninitierade aktiviteter, fortbildas bibliotekspersonalen kontinuerligt på det digitala området så att vi i vår tur kan verka för ökad digital delaktighet.

Folkbiblioteket förmedlar inte bara litteratur utan tipsar även om digitala resurser av olika slag. Under AllDigitalweek, eMedborgarveckan samt MILweek arbetar vi för att på olika sätt skapa intresse för digital teknik och dess olika tillämpningar samt via utbildningsinsatser och information öka allmänhetens medie- och informationskompetens.

Varje vecka erbjuder vi även *Digital verkstad* med drop-in, dit allmänheten kan komma med små och stora frågor rörande digital teknik.

Allmänheten ska avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform

Lån och fjärrlån kostar ingenting, däremot säger Bibliotekslagen att folkbiblioteken får ta ut avgifter för försenade och förkomna lån, kopior, utskrifter, artikelkopior och liknande.

Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka.

Folkbiblioteket i Vilhelmina ingår tillsammans med Dorotea, Lycksele, Malå, Norsjö, Sorsele, Storuman och Åsele i *V8-biblioteken, bibliotekssamverkan i Västerbottens inland*. Vi har gemensamma låneregler, bibliotekssystem, bibliotekskatalog och webbportal. Vi upphandlar tillsammans databaser och andra digitala resurser och samverkar i olika arbetsgrupper för att så resurseffektivt som möjligt dra nytta av varandras mediesamlingar och kompetens.

Folkbiblioteket samverkar även med Regionbiblioteket i Västerbotten kring olika projekt, fortbildning, juridisk kompetens, bidragsansökningar och annat.

V8-biblioteken registrerar sina bestånd i den nationella bibliotekskatalogen Libris och importerar kostnadsfritt digitala katalogposter därifrån. Via Libris kan vi fjärrlåna media från andra bibliotek i Sverige som vi inte själva kan tillhandahålla. Tanken är att V8-biblioteken i sin tur, så snart alla våra gamla katalogposter bytts ut till Librisposter, själva ska erbjuda delar av sina samlingar för fjärrlån till andra bibliotek.

Samarbetspartners

Förskolan

Folkbiblioteket har sedan länge ett nära och gott samarbete med kommunens förskolor. På alla förskoleavdelningar finns bokdrakar utplacerade, bokpåsar som barn och föräldrar fritt kan låna hem. Förskolornas läslustombud kallas 2-3 gånger om år till träff med folkbibliotekets barn- och ungdomsbibliotekarie för att utbyta boktips, läsfrämjande metoder och erfarenheter.

Läslustombuden har även en egen sida på v8biblioteken.se där informationsmaterial, länkar och boktips finns samlade.

Grundskola och gymnasium

Folkbiblioteket söker årligen inköpsstöd från Kulturrådet, där bidraget går till en förutbestämmd årskurs: förskola, låg-, mellan-, högstadium eller gymnasieskola. För bidraget köps det in böcker och annan media som antingen tillfaller skolbiblioteken eller förskolorna.

Folkbiblioteket tar nästan dagligen emot bokade klassbesök. För dessa och andra samarbeten med skolan finns en särskild *Serviceguide för skolan*. Skolbiblioteken har egna sidor på [v8bibliotekens](http://v8bibliotekens.se) webbportal. Skolbiblioteken väljer själva vilken information de vill ha med.

Skolbiblioteken

En skolbiblioteksgrupp för skolbibliotekspersonal och folkbibliotekets barn- och ungdomsbibliotekarie bildades för några år sedan i ett försök att samordna frågor av gemensamt intresse: digitala resurser, författarbesök, utställningar, fortbildning etc. Gruppen möts 2-3 ggr/år.

Barnavårdscentral och föräldragrupper

På BVC finns en Pippiväska som personalen kan låna ut, innehållande utvalda böcker för barn 0-5 år. Informationsbroschyr om biblioteket och barns språkutveckling distribueras regelbundet till BVC och vi erbjuder även möjligheten att boka barn- och ungdomsbibliotekarie till föräldragruppträffar.

Studieförbund och föreningar

Folkbiblioteket samarbetar ofta med ortens studieförbund och föreningar om exempelvis författarbesök, utställningar, studiecirklar och föredrag.

Museum och Fotoarkiv

Folkbibliotek, museum och fotoarkiv delar strävan att bevara och levandegöra kulturarvet. Samarbete kan ske exempelvis via gemensamt finansierade föreläsningar och tillgängliggörande av samlingar och resurser.

Lärcentrum / SFI

Folkbibliotekets studiebibliotekarie ansvarar för studentservice och inbjuder varje terminsstart till visning av biblioteket och tillgängliga resurser. På v8biblioteken.se finns en särskild informationssida för studenter. Enskild tid med studiebibliotekarie kan bokas av studenterna själva.

Vård och omsorg

Folkbiblioteket skickar beställda bokpaket till brukare vid äldreboenden via internpost. Det finns också särskilt ansvarig vårdpersonal som regelbundet besöker biblioteket och lånar film och annan media för visning vid boendena.

Övrig kommunal verksamhet

Folkbiblioteket kan på olika sätt utgöra en värdefull resurs för alla kommunens verksamheter, t ex genom att erbjuda prenumeration på nyhetslistor där aktuell och för verksamheterna relevant litteratur och annan media presenteras. Boklådor med temalitteratur kan oftast skickas med internpost eller beställas och hämtas vid biblioteket. Samarbeten kring arrangemang och aktiviteter sker återkommande med exempelvis Fritidsgården.

Region Västerbotten

Folkbiblioteket samarbetar med regionbiblioteket när det gäller verksamhetsutveckling, fortbildning och olika typer av projekt. Tillsammans med representant från Länsmuseet samverkar biblioteket i en Alla Tiders Vilhelmina-grupp som planerar gemensamma arrangemang under året, övervägande del kulturhistoriska föredrag.

V8-biblioteken

Folkbiblioteken i Västerbottens inland har samverkat sedan 2002. Det som började som ett projekt har utvecklats till ett samarbete som omfattar gemensamma låneregler och lånekort, gemensam webbportal med digitala resurser och gemensamt bibliotekssystem. Det samlade mediebeståndet, förutom film, TV-spel och referenslitteratur, lånas fritt mellan deltagande kommuner. Via behovsgrundade arbetsgrupper samverkar biblioteken kring fortbildning, en del upphandling, författar- och föreläsningsturnéer. Förutom denna samverkan mellan V8-biblioteken och regionbiblioteket hade våra åtta kommuner aldrig kunnat erbjuda den service vi erbjuder invånarna idag.

Folkbibliotekets verksamhetsmål 2019

Verka läsfrämjande för alla åldrar och särskilt barn och unga genom att:

- att tillhandahålla ett aktuellt och brett utbud av media i olika format och på olika språk
- att i samarbete med studieförbund, skola och barnomsorg anordna författarbesök och andra aktiviteter som lyfter intresset för litteratur och läsning
- att avsätta 40% av medieanslaget för inköp av media för barn och unga
- stimulerande och tillgängliggörande åtgärder såsom *Boken kommer*, *Bokslukarna*, *Bibliotek på recept* och *Egen nedladdning*
- att via sociala medier vara synliga, tillgängliga och arbeta litteraturförmedlande
- med hjälp av Stärkta biblioteksbidrag arbeta uppsökande för att stimulera och locka till läsning.

Verka för att invånare med funktionsvariationer har tillgång till information och litteratur i för dem tillgängliga format genom:

- att aktivt sprida information om och marknadsföra bibliotekets bestånd av anpassad media samt tjänsterna *Boken kommer* och *Egen nedladdning*.

Ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska genom:

- att verka för att nationella minoriteter och invånare med annat modersmål än svenska har tillgång till information, litteratur och annan media på sitt modersmål
- att via uppsökande verksamhet och olika kanaler sprida information om bibliotekets utbud och service på så många språk som möjligt.
- inköp, mellankommunala lån, fjärrlån och depositions lån försäkra tillgången på litteratur och annan media på dessa språk.
- att avsätta 10 % av medieanslaget för media på andra språk än svenska

Verka för demokrati, kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning, individuell och samhällelig utveckling, digital delaktighet och ett rikt och varierat kulturutbud genom:

- att tillhandahålla ett brett och aktuellt mediebestånd, aktuell samhällsinformation och i samarbete med andra aktörer erbjuda arrangemang, föreläsningar, utställningar, folkbildning och aktiviteter av olika slag, både på centralorten och uppe i fjälldalarna.

Vara ett tillgängligt folkbibliotek i takt med tiden genom:

- att följa med i teknisk och metodmässig utveckling och bibehålla en hög kvalitet vad gäller service, tjänster och kompetens.
- att på alla sätt vara ett tillgängligt bibliotek via lättnavigerade lokaler och samlingar, meröppet, uppsökande verksamhet, *Boken kommer* och synlighet i sociala medier.
- att via kontinuerlig fortbildning av personal samt användande av modern teknik erbjuda medborgarna en högklassig service där vi strävar efter att alla nya e-resurser ska vara tillgängliga via remote access.

Vara en jämlik, inkluderande arbetsplats där personalen trivs, känner sig trygg, ges utrymme för egna initiativ och får utvecklas genom:

- att tillförsäkra att personalen ges den tid, fortbildning och de redskap de behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.
- att tillförsäkra personalens möjligheter till personlig utveckling via egeninitierade projekt, medbestämmande och eget ansvar, studiebesök och fortbildning.
- regelbundna verksamhetsmöten och arbetsplatsträffar för informationsutbyte, kunskapsförmedling och gemensam planering
- strukturerat arbetsmiljöarbete

Folkbibliotekets läsfrämjandeplan 2019

Barn 0-5 år

- Information om barns språkutveckling samt biblioteks service och tjänster via BVC, föräldragrupper, läslustombud och marknadsföring.
- Litteraturförmedling på biblioteket och via sociala medier.
- Sagostunder varje vecka utom under skolloven.
- Underhåll av Bokdrakar på förskoleavdelningarna.
- Träffar med förskolornas läslustombud 3-4 ggr/år för att informera om aktuella bilderböcker, kommande aktiviteter på biblioteket och tips på bra webbresurser. Träffarna möjliggör utbyte av arbetsmetoder och idéer för att på olika sätt att arbeta med skönlitteratur i förskolan.
- Varje vår bjuda in kommunens 5-åringar för biblioteksvisning, högläsning och utdelning av bokgåva.
- Uppsökande verksamhet i förskolorna med stöd av Stärkta biblioteksmedel.
- Arrangemang i form av pyssel, workshops, sång och musik, teater eller liknande knutet till sagor, muntligt berättande litteratur

Barn 6-16 år

- Tillhandahålla skolan temalådor och klassuppsättningar
- Erbjuder biblioteksvisning, bokpresentationer, bokprat och högläsning, antingen på biblioteket eller via uppsökande verksamhet.
- Uppmuntra till läsning via *Bokslukarna* där barn som själva kan läsa får ett Bokslukarhäfte. För varje bok, ljudbok eller talbok de själva läser och lämnar igen får de en stämpel i sitt häfte. Vid 10 stämplat får de ett vykort eller bokmärke som belöning, och vid 30 stämplat får de välja en bok i gåva. Varje termin dras en vinnare bland aktiva bokslukare som får en extra bok. Som Bokslukare har låntagaren två veckors extra lånetid.
- Erbjuder föräldramöten besök av bibliotekarie för information om barns språkutveckling, bibliotekets service och tjänster, *Bibliotek på recept*, *Egen nerladdning* och *Boken kommer* samt boktips.
- Erbjuder idrottsföreningar besök av bibliotekarie för boktips och utlån av boklåda
- Litteraturförmedling via biblioteket och sociala medier
- Författarbesök
- Läslovsaktiviteter
- Via arrangemang av olika slag stimulera till läsning
- Avsätta 40 % av medieanslaget för media för barn&unga

Unga vuxna & studenter

- Litteraturförmedling via biblioteket och sociala medier
- Författarbesök
- Erbjuder bokning av personligt möte med studiebibliotekarie för biblioteksvisning samt undervisning i hur man söker media i bibliotekskatalogen och hittar media i bibliotekslokalen
- Fjärrlån av kurslitteratur
- Via samarbete med Fritidsgården, gymnasiet skolbibliotek, SFI och Lärcentrum informera om bibliotekets service och tjänster, författarbesök och arrangemang

Minoriteter & invånare med annat modersmål än svenska

- Tillhandahålla ett basbestånd av media på andra språk
- Kompletterande litteraturförsörjning via mellankommunala lån, depositions lån och fjärrlån
- Via samarbete med samisk samordnare, Vuoltjere duodji, SFI, Lärcentrum och sprida information om bibliotekets service, tjänster och arrangemang
- Litteraturförmedling och information via uppsökande verksamhet, biblioteket och sociala medier
- Avsätta 10 % av medieanslaget för media på andra språk än svenska

Funktions- varierade

- Sprida information om och erbjuda *Egen nerladdning, Boken kommer* samt *Bibliotek på recept*
- Tillhandahålla ett basbestånd av media i anpassade format: stor stil, punktskrift, bok & daisy, digitala talböcker, taktila böcker och media med TAK.
- Samverka med skola, omsorg, lokala föreningar och organisationer för att sprida information om bibliotekets service och tjänster
- Arbeta litteraturförmedlande via uppsökande verksamhet, biblioteket och sociala medier

Vuxna

- Erbjuder författarbesök och andra aktiviteter kopplade till litteratur och läsning
- Arbeta litteraturförmedlande via biblioteket, uppsökande verksamhet och sociala medier

Folkbibliotekets Tillgänglighetsplan 2019

Fysisk tillgänglighet

- Ledstråk på golv samt enhetlig skyltning
- Utöka antalet elkontakter i lokalen, både för eget bruk samt besökare
- Nytt mötesbord och stolar på hembygdsavdelningen för grupparbeten och möten
- Egen ljudanläggning/mygga
- Digitala informationstavlor på olika platser i lokalen
- Karta med färgmärkning över hur bibliotekets samlingar är organiserade
- Broschyrställ
- Ny tidskriftshylla på vuxenavdelningen

Geografisk tillgänglighet

- Uppsökande verksamhet i fjälldalarna 2 ggr/mån
- *Boken kommer* för alla boende mer än 5 mil från centralorten
- Pop-up-bibliotek
- Tillhandahålla e-media och databaser tillgängliga via bibliotekets webb

Anpassad media

- Tillhandahålla ett basutbud av media med stor stil och komplettera med mellankommunala lån och depositions lån vid behov
- Tillhandahålla ett basutbud av media på lättläst svenska och komplettera med mellankommunala lån och depositions lån
- Tillhandahålla minst en nyhetstidning på lättläst svenska
- Tillhandahålla ett basutbud av digitala talböcker och komplettera med nerladdning, mellankommunala lån och depositions lån
- Tillhandahålla ett basutbud av punktskriftsmedia och media på teckenspråk/med teckenstöd och komplettera med mellankommunala lån och depositions lån
- Erbjud tjänsten Egen nerladdning till funktionsvarierade

Öppettider

- Sträva efter att bibehålla ett bemannat bibliotek öppet måndag-fredag, 28 tim/veckan under skolåret
- Sprida information om möjligheten att nyttja det meröppna biblioteket
- Utöka antalet meröppettimmar, speciellt under juni-aug

**Virtuell
tillgänglighet**

- Via sociala medier såsom Facebook, Instagram, Twitter och Snapchat nå invånarna med information om biblioteket som samhällelig mötesplats, resurs och källa till personlig utveckling, verka läsfrämjande och hålla kanalerna öppna för dialog och interaktion med invånare
-

**Språklig
tillgänglighet**

- Tillhandahålla ett basutbud av media på andra språk än svenska samt komplettera med mellankommunala lån och depositions lån
- I samverkan med övriga V8-bibliotek tillhandahålla information om bibliotekets service, tjänster och låne regler på engelska, de samiska språken, arabiska, persiska och somaliska
- Märka om samlingarna på samiska avdelningen med kompletterande knubbtex t på samiska.
- Avsätta 10 % av medieanslaget för inköp av media på andra språk än svenska

Folkbibliotekets Serviceguide för skolan 2019-2021

Besöka biblioteket med skolklassen.

- Folkbiblioteket tar gärna emot bokade skolklasser på förmiddagar mellan kl 9-12, men vill även att
- klassbesök under ordinarie öppettider förannonseras så att vi kan ha beredskap i form av tillräckligt mycket personal. Detta gäller särskilt mellan kl 12.00-14:30 då vi har väldigt många besökare.
- Klassbesök kan omfatta boklån, biblioteksvisning, högläsning eller bokprat.
- Om eleverna ska låna böcker vill vi att de har med sina lånekort samt ryggsäck eller kasse att lägga böckerna i. Listor med personnummer bör endast vara en nödlösning. Om barnen kan sitt personnummer och pin-kod kan de låna via självbetjäningen utan lånekort.
- Klassbesök bör annonseras minst två dagar i förväg.
- Önskas högläsning och bokprat skall bokning ske minst två veckor innan.

Temaväskor, boklådor och klassuppsättningar.

Folkbiblioteket kan plocka ihop temaväskor, klassuppsättningar och boklådor inför läsveckor och andra tillfällen.

- För temaväskor och boklådor vill vi att ni hör av er med beställning senast en vecka innan.
- För klassuppsättningar gäller två veckor. Temaväskor, boklådor och andra beställningar hämtas vid Folkbiblioteket om inte annat överenskommits.

Besök av barn- och ungdomsbibliotekarie.

I mån av tid kan barn- och ungdomsbibliotekarie besöka arbetslagsträffar och föräldramöten för att berätta om bibliotekets service och tjänster eller för att presentera böcker på ett visst tema. Bokning skall ske senast två veckor innan.

Bibliotek på recept, anpassad media och Egen nedladdning.

För elever med lässvårigheter erbjuder vi skolan att remittera elev och föräldrar till folkbiblioteket, något vi kallar för *Bibliotek på recept*. Vi ger då en personlig visning av biblioteket och våra resurser och tar fram media passande för den enskilde eleven och dennes preferenser. Vi upplyser även om tjänsten *Egen nedladdning*. Vi visar även medier anpassade för barn med lässvårigheter, t ex lättlästa böcker och DAISY-talböcker.

Databaser.

Via vår webbsida har alla som har V8-lånekort och skapat en användare på v8biblioteken.se tillgång till allmänna databaser och digitala resurser, t ex e-media.

Samarbete kring författarbesök.

Folkbiblioteket vill gärna samarbeta kring författarbesök för barn och unga, där vi delar kostnaderna med skolan.

Folkbibliotekets målsättning 2019-2021

Folkbibliotekets övergripande målsättning för de kommande tre åren är att verka för demokrati, digital delaktighet, folkbildning och läsning genom att:

- fortsätta vara en välkomnande och kravlös mötesplats för alla
- tillgängliggöra information och litteratur i anpassade format
- vara en källa för rekreation och individuell utveckling
- fortsätta erbjuda tjänsten Boken kommer även efter avslutad projekttid (Stärkta bibliotek)
- fortsätta arbeta uppsökande med stöd av 1,0 biblioteksassistent extra även efter avslutad projekttid (Stärkta bibliotek)
- särskilt främja digital delaktighet genom att i samverkan med andra aktörer höja invånarnas digitala kompetens
- bibehålla en hög kvalitet när det gäller service, tjänster, kompetens och medieutbud
- följa med i och anpassa oss till den tekniska och metodmässiga utvecklingen
- i samarbete med andra aktörer främja kulturella och litterära möten genom arrangemang, föreläsningar och andra aktiviteter, även utanför centralorten
- skapa goda förutsättningar för invånare som vill studera på distans genom biblioteksundervisning och i mån av resurser hjälpa till med inköp av kurslitteratur samt fjärrlån
- utöka befintliga samarbeten över kommun- och länsgränser för att mer effektivt förvalta kompetens och övriga resurser
- arbeta läsfrämjande på olika fronter
- öka utlåning och besöksantal

Skolbiblioteksplaner

Skolbiblioteksplan

Skolbiblioteket styrs av skollagen där det står att alla elever i grundskolan, gymnasieskolan, grundsärskolan, gymnasiesärskolan, specialskolan och sameskolan ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

Huvudman är kommunens utbildningsförvaltning och varje rektor ansvarar för att skolans elever har tillgång till skolbibliotek.

I skolans styrdokument, Läroplanen, preciseras inte hur skolbiblioteksverksamheten ska vara utformad. Där uttrycks endast att skolbiblioteket ska som fungera som en resurs för eleverna. Inte i någon av lagtexterna (bibliotekslagen och skollagen) står att varje kommun ska ha en särskild skolbiblioteksplan, men att planera är ett sätt att påverka framtiden, och för att säkerställa skolbiblioteksverksamheten bör man formulera en övergripande skolbiblioteksplan.

Planen är en beskrivning av verksamheten, en handlingsplan för den och vilka dokument som styr den men även visioner för framtiden, vilka målen är, hur de ska nås och hur de ska utvärderas.

Skolbibliotekets styrdokument

Skolbiblioteken arbetar utifrån styrdokument; läroplan och skollag. Styrdokumenterna Skolans och skolbibliotekets grundläggande arbete styrs av skollagen. Verksamheternas värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för arbetet beskrivs och utformas efter läroplanen. Förutom dessa tvingande dokument finns andra aktörer av betydelse för skolbibliotekens verksamhet; Kungliga biblioteket, IFLA:s och Unescos skolbiblioteksmanifest.

Skollagen - "Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek." Skollagen, 2 kap. 36 §1)

Läroplanen - Den nuvarande läroplanen för grundskolan har funnits sedan 2011 och brukar förkortas med Lgr11. Från 1 juli 2018 gäller nya formuleringar för skolbiblioteket i läroplanen. Dessa ger rektor yttersta ansvaret för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens i skolan. Eftersom skolbiblioteket är en del av skolan ska verksamheten utformas så att den strävar mot samma mål som övrig pedagogisk verksamhet. Med andra ord de läroplaner, ämnesplaner och kursplaner som är aktuella för sammanhanget.

"Eleven ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ."

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga."

"Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens,"2)

På uppdrag från regeringen har Skolverket sett över hur skolbibliotekets funktion och skolbibliotekariers kompetens används för att stärka utbildningens kvalitet.3)

Skolinspektionen, är den myndighet som granskar elevernas tillgång till bibliotek, har i en rapport redovisat om skolbiblioteket är utformat och placerat, så att det är genomförbart att nyttja det som en kontinuerlig del i elevernas utbildning, huruvida biblioteket bidrar till att eleverna når undervisningsmålen, får lässtimulans, stöd i sitt lärande och sin språkutveckling.

"Alla elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Skolbiblioteket ska användas i elevernas utbildning och utgöra ett stöd i deras lärande och utveckling. Skolbiblioteket har en viktig pedagogisk uppgift att fylla, både när det gäller den språkliga förmågan och den digitala

kompetensen.

Följande krav ska vara uppfyllda för att eleverna ska anses ha tillgång till skolbibliotek: Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna.

Biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.

Biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Skolbiblioteket betraktas både som en materiell resurs och som en funktion som bidrar aktivt i kunskapsutvecklingen.”4)

Skolinspektionen har tagit fram kvalitetskriterier utifrån styrdokument och forskning och under inspektion bedömt följande:

”Skolbibliotekets verksamhet är på ett likvärdigt sätt en integrerad del av skolans undervisning och främjar elevers lärande och utveckling. Skolbiblioteket stärker elevernas läsförmåga och läsinträsse. Skolbiblioteket stärker elevernas medie- och informationskunnighet (MIK) samt förmåga att vara källkritiska.

Rektor tar ansvar för skolbiblioteket som pedagogisk resurs. Rektor tar ansvar för att personalen har tillräcklig kompetens. Rektor ger förutsättningar för en väl fungerande samverkan.”5)

Skolinspektionens slutsats efter granskning visar på följande utvecklingsområden:
”En majoritet av de granskade skolorna behöver utveckla arbetet för att skolbiblioteken ska vara en integrerad del av skolornas pedagogiska arbete. Detta innebär bland annat att skolbibliotekets verksamhet behöver utvecklas så att den utgår från elevers och elevgruppers behov. Förutsättningar för samverkan mellan lärare och skolbibliotekarier behöver stärkas avseende tid, medvetenhet om varandras uppdrag och kompetens. Kompetensen på skolorna om hur skolbiblioteket kan vara en resurs i samtliga skolämnen behöver stärkas.

Rektorer behöver ta ett större ansvar för hur skolbiblioteken ska kunna vara en integrerad del av skolans arbete och för förutsättningar för samverkan. Skolbibliotekets verksamhet behöver synliggöras och utvecklas som en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolbibliotekets arbete med elevernas digitala kompetens behöver stärkas och tydliggöras. I en samtid där förväntningar och krav på att kunna söka och värdera information är avgörande för såväl individers som samhällets utveckling är skolbibliotekets uppdrag att stärka den digitala kompetensen extra viktigt.

Skolbiblioteken behöver involveras mer i värdegrundsarbetet. Det finns skolor i granskningen som har stora problem med studiero där skolbiblioteken trots detta inte är en del av det kontinuerliga värdegrundsarbetet.

När det gäller jämställdhetsarbetet behöver skolbiblioteken utveckla arbetet. De behöver gå vidare från att ”fånga” flickor och pojkar i litteratur som är könsstereotyp, till att analysera den egna verksamheten samt skaffa sig strategier för hur arbetet ska gå vidare för att undvika att eleverna fastnar i könsstereotypa mönster.”5)

Bibliotekslagen - Skolbiblioteken nämns också i bibliotekslagen eftersom de är en del av det allmänna biblioteksväsendet.6)

Kungliga biblioteket - ”För att skolbiblioteket ska bidra till elevernas språkutveckling, läsförmåga och lärande av informationskompetens, krävs väsentlig samverkan mellan skolbibliotekarien och lärarna, en utbildad bibliotekarie, att skolbiblioteket har legitimitet i skolan och stöd från skolledningen, att det finns relevanta digitala och fysiska resurser, att lokalen är ändamålsenlig utifrån olika elevgruppers behov...” 7)

KB har fått i uppdrag av regeringen att utarbeta en nationell biblioteksstrategi, vilket kan få stor betydelse för skolbiblioteken, eftersom ett, av många bra förslag, är att Skolverket utvecklar en Lärmodul för skolbibliotek liknande Läslyftet m.fl. moduler. Den ska vara färdig under 2019.8)

Med anledning av den nationella biblioteksstrategin har en myndighets- överskridande skolbiblioteksgrupp bildats, med representationer från åtta myndigheter som kan påverka skolbiblioteksfrågan.

En lägesrapport släpptes 2016: Skolbibliotek -hur ser det ut? 9)

IFLA School Library Guidelines, 2nd edition 2015 - (The International Federation of Library Associations and Institutions)

Dessa riktlinjer är översatta till svenska och har betydelse för framtidens skolbibliotek. "Målet för alla skolbibliotek är att bidra till utvecklingen av informationskompetenta elever som är ansvarsfulla och etiska samhällsmedborgare."... 10)

Unescos skolbiblioteksmanifest -"Skolbiblioteket förmedlar kunskap och tankar som är grundläggande i ett informations- och kunskapsamhälle. Skolbiblioteket ger eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande. Det ger dem möjlighet att utveckla sin inlevelseförmåga för att de ska kunna ta sitt ansvar som medborgare."11)

Länkarna är hämtade aug./sep. 2018

- 1)http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- 2)<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan>
- 3)https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3937.pdf?k=3937
- 4)<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/0-si/04-rad-och-vagledning/stallningstaganden/infoblod-skolbibliotek.pdf>
- 5)<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs/>
- 6)http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801
- 7) <https://www.kb.se/biblioteksmyndigheten.html>
- 8)http://nationellbiblioteksstrategi.blogg.kb.se/files/2018/05/Fra%CC%8An_ord_till_handling_WEBB.pdf
- 9)http://www.kb.se/Dokument/Samverkan/Rapporter/Skolbibliotek_hur%20ser%20det%20ut_2016.pdf
- 10)<https://www.ifla.org/node/9512>
- 11)<http://u4614432.fsdata.se/wp-content/uploads/2013/08/Folk-och-Skolbiblioteksmanifestet-Nr-2-2000.pdf>

Skolbibliotekets funktion

Skolbiblioteket är mer än en samling böcker.

Ett skolbibliotek bemannat med kompetent personal är en tillgång för alla ämnen och bidrar till elevernas måluppfyllelse.

I ett stort informationsflöde bidrar skolbiblioteket till att eleverna utvecklar sin kompetens i att förädla information till kunskap, vilket behövs för att kunna ta del av informationsamhället och är en av de nyckelkompetenser som ska garanteras barn och ungdomar som ett led i ett livslångt lärande.

I läroplanens övergripande mål och riktlinjer står att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och som ger grund för fortsatt utbildning.

Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. Elevernas läsförmåga utvecklas via skolbibliotekets medier.

I skolbiblioteket finns möjligheter att ta del av andras åsikter samt att utveckla och uttrycka sitt eget tänkande och tyckande.

Skolbiblioteket är en pedagogisk funktion och ska fungera som ett pedagogiskt nav på skolan.

Skolbibliotekets ansvarsfördelning

Rektorn ansvarar för:

Att skolbiblioteket är bemannat och att dess öppettider och resurser är utformade så att skolbibliotekarien kan samarbeta med den pedagogiska personalen på skolan och bidra till att eleverna når måluppfyllelsen och uppfyller kunskapskraven, att den pedagogiska personalen använder skolbiblioteket i undervisningen och tillsammans med skolbibliotekarien planerar och utformar verksamheten,

att det finns personal med rätt kompetens för skolbiblioteks- verksamheten,
att möjliggöra för kompetensutveckling,
att det finns resurser som motsvarar elevernas behov, både fysiska och digitala,
att elevernas behov av resurser för flerspråkighet och stöd finns tillgängligt och
att systematiskt utvärdera skolbiblioteksverksamheten.

Skolbibliotekariens funktion och uppdrag är:

Att undervisa och handleda elever utifrån en tydlig planering med koppling till läroplanen,
att föra en dialog med rektor, pedagogisk personal och elever kring utveckling och utvärdering av
uppsatta mål för skolbiblioteks- verksamheten
att stimulera till läsning och utveckla sin egen kompetens inom området, för att främja elevernas
språkliga förmåga,
att stimulera till utvecklandet av medie- och informationskunnighet och utveckla sin egen
kompetens inom området, för att främja elevernas och pedagogernas digitala kompetens.

Vision

Fackförbundet DIK (Dokumentation, Information och Kultur), som utser årets skolbibliotek, har formulerat en vision, värd att sträva mot och som väl överensstämmer med Skolinspektionens slutsatser.

”Ett skolbibliotek i världsklass:

- är en tydlig del av skolans pedagogiska vision
- samverkar med skolläda och övrig pedagogisk personal kring elevernas lärande
- stärker elevernas läs- och kommunikationsförmåga i en vidgad textvärld
- stärker elevernas digitala kompetens med fokus på informationsfärdigheter och förståelse för informationssökningsprocesser och sociala medier
- erbjuder stöd till enskilda och grupper i deras läroprocesser
- har överblick över läroressurser och ger stöd till lärare och elever i deras litteratur- och medieanvändning.

Ett skolbibliotek i världsklass har skolbibliotekarier som:

- är effektiva inspiratörer för att öka läsfärdigheten hos eleverna
- ger eleverna verktyg för källkritik
- lär eleverna navigera i informationsflödet och hantera sin digitala identitet
- är navet i den digitala kunskapskolan!

Åtta steg till ett skolbibliotek i världsklass:

- Låt skolbibliotekarien komplettera undervisningen
- Inkludera skolbibliotekarien i hela verksamheten
- Minst ett projekt om året tillsammans med pedagoger
- Låt skolbibliotekarien lära lärarna
- Främja läsfrämjandet
- Tänk utanför rummet
- Frigör skolbibliotekarien från biblioteket”¹²⁾

12) 2018-09-07 <https://dik.se/om-dik/opinionsbildning/diks-utmarkelser/skolbibliotek-i-var>

Hembergsskolans biblioteksplan

Skolbiblioteket:

- är en naturlig del av skolans verksamhet och en pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever.
- är bemannat under skoldagen, så att pedagogisk verksamhet kan bedrivas.

Skolbibliotekspersonal:

- informerar om bibliotekets resurser, lånerutiner och regler,
- informerar om Nationalencyklopedin digitalt, Inläsningstjänst, Legimus och V8-Bibliotekens resurser;
- deltar i nätverk för lärarbibliotekarier och skolbibliotekarier;
- ansvarar för att aktuell plan för det egna skolbiblioteket finns;
- håller sig à jour med pedagogisk forskning inom läsförståelse och digital kompetens;
- föreläser om vikten av läsning;
- undervisar i lässtrategier;
- ger boktips och informerar om läsveckor;
- informerar om lagar och talar om näthat;
- registrerar nya elever och nya böcker i bibliotekssystemet;
- registrerar läromedel, som utlånas läsårsvis;
- samlar böcker i olika teman;
- köper in böcker och förbrukningsmaterial;
- sköter gallring av beståndet,
- bevakar nyutkommen litteratur;
- håller det mediebestånd som finns i användbart skick;
- läser;
- arrangerar utställningar;
- främjar elevmedverkan genom "bokklubben";
- tillhandahåller materiel för en meningsfull rastverksamhet bl.a. olika spel och
- finns tillgänglig som vuxenstöd för elever, som har behov därav.

Skolbibliotekets mål:

- Att känna till den undervisning som bedrivs och därigenom bidra till ökad måluppfyllelse,
- att utveckla samarbetet med alla pedagoger och vara en pedagogisk resurs,
- att synliggöra bibliotekets resurser, för att bli en naturlig del av skolans verksamhet,
- att främja läslust och bidra till läsutveckling,
- att anpassa resurser efter behov,
- att stärka eleverns medie- och informationskunnande samt förmåga att vara källkritiska och
- att utveckla elevernas inflytande i skolbibliotekets verksamhet.

Aktiviteter för att nå målen:

- Att inhämta kunskap om undervisningen, genom att ta del av ämnesplaneringar;
- att erbjuda skolbibliotekariens kompetens och skolbibliotekets resurser och delta minst en gång per termin vid planering av ett projekt inom något ämne;
- att cirkulera i ämnesträffar, för att utröna behov av skolbiblioteksresurser;
- att utifrån ämnesplaneringar ordna utställning av litteratur en gång per månad som passar och som kan fördjupa kunskapen inom ämnet och att visa ny pedagogisk litteratur t.ex. under den pedagogiska frukosten;
- att inleda varje läsår med en genomgång av Nationalencyklopedin, Inläsningstjänst, Legimus, Statens medieråd och V8 Bibliotekens resurser gärna tillsammans med IKT-pedagog;
- att delta i föräldramöten för år 7 i början av läsåret, för att informera om de resurser som finns (Skolbibliotekarie alternativt IKT-pedagog);

- att varje läsår skriva en verksamhetsplanering med tydliga mål, målgrupp och ansvarig;
- att verka för en fortsättning av läsveckor; fyra gånger per läsår, och inför läsveckorna ge eleverna i alla årskurser information och boktips;
- att fortsätta med föreläsningen "Hjärnan och Läsning" i år 7 under höstterminen;
- att genomföra ett läsprojekt varje läsår i någon årskurs i samarbete med pedagoger;
- att ansvara för novelltävlingen i år 8;
- att fortsätta ge boktips via bildskärmen i Nollan, via bokstället och via QR-koder och att ställa ut nyinköpt litteratur;
- att fortsättningsvis verka för deltagande i någon av Skolverkets lärmoduler på Lärportalen förslagsvis Språk-, läs- och skrivutveckling och Digital kompetens, som kompetensutveckling tillsammans med pedagoger;
- att 25% av resurser för inköp av ny litteratur ska öronmärkas för lättläst, böcker på mång- och minoritetsspråk;
- att fortsätta med information om lagar och regler kring näthat i år 7;
- att tillsammans med IKT-pedagog stärka elevers medie- och informationskompetens och källkritiska förmåga;
- och att försöka utöka bokklubbens elevantal och förändra dess funktion; inte enbart använda den som referensgrupp inför olika projekt, som stöd för inköp och som boktipsare utan även som initiativtagare till projekt, som skolbibliotekarie kan driva.

Resurser för måluppfyllelse:

För att nå målen inom en treårsperiod, är det önskvärt:

- att en behörig skolbibliotekarie tillsätts;
- att biblioteket förstärks med en biblioteksassistent;
- att tid avsätts till planering av insatser;
- att skolbibliotekarien får inbjudan till möten och konferenser;
- att skolbibliotekarien får en tid vid personalkonferenser, där hen kan informera om aktuella biblioteketsfrågor;
- att skolbibliotekarien får ta del av alla ämnens årsplaneringar;
- att skolbibliotekarien får vetskap om, när ämneslagen träffas, för att kunna delta i planeringar av olika projekt;
- att ekonomiska resurser utgår från antalet elever. Som det är nu, är fördelningen synnerligen orättvis och
- att ekonomiska resurser tillförs, för inköp av mångspråksböcker, vilka är betydligt dyrare.

Utvärdering

Utvärdering bör ske efter avslutad biblioteksinsats av pedagoger och elever via Google Formulär, för utveckling och förbättring och verksamheten varje läsår och av skolbibliotekarie.

Malgomajskolans biblioteksplan

Skolbibliotekets funktion

Malgomajskolans mål är att främja ungdomars allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta ansvars-kännande individer och medborgare. I det arbetet är skolbiblioteket det självklara navet för det pedagogiska arbetet med att främja läskunnighet, läsförståelse och uppmuntra till visionärt tänkande. Skolbiblioteket är en central del av skolans verksamhet och en viktig pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever på skolans alla byggnader.

Skolbibliotekets verksamhet

En kort beskrivning av nuläget på Malgomajskolansbibliotek. Det är bemannat med en utbildad bibliotekarie på heltid och öppet 08.30-16.45 veckans alla dagar under skoltid.

Utlånen via skolbiblioteket för läsåret 2017/2018 var drygt 7 000st. En stor del av detta utgörs av tryckta läromedel och trenden för dessa har varit något ökande de senaste tre åren. Andelen digitala läromedel är låg, ett tiotal, ökningen är synnerligen liten. Ungefär 90% av skolans läromedel köps in och förmedlas via skolbiblioteket. Utlåning och återlämning är schemalagd under intensiva veckor vid terminsstart och terminsslut. Det medför att alla skolans elever kommer till skolbiblioteket på ett självklart sätt. Bibliotekarien har mycket god överblick över skolans läromedel och ett nära samarbete med lärarna.

Elevernas läsförmåga utvecklas via skolbiblioteket. 1:e lärare Karin Stenman driver ett flerårigt läsprojekt med målet att alla i årskurs 1 (ungefär 100 elever/läsår) ska läsa tio böcker under det första läsåret. Det är stort projekt som sträcker sig över lång tid. Utlåning, anskaffning av böcker och bokprat sker via skolbiblioteket. I juni 2019 sker en utvärdering och eventuell justering av detta projekt men oavsett hur fortsättningen av projektet blir, kommer skolbibliotekets roll att vara lika stor och betydelsefull.

Arbetet med att omorganisera biblioteksbeståndet från SAB-systemet till DEWEY är i gång. Det innebär mycket merarbete och en person är via Arbetsförmedlingens "utvecklingsanställning" placerad på Malgomajskolansbibliotek (50 %) som assistent. Assistentens huvudsakliga arbetsuppgifter är att med handledning av bibliotekarien märka om och sortera om bibliotekets befintliga bestånd. Anställningen är tidbegränsad till sommaren 2019.

Ytterligare arbetsuppgifter för bibliotekarien

- informerar om bibliotekets resurser, lånerutiner och regler;
- lånar ut och återlämnar medier ur bibliotekets bestånd;
- registrerar nya elever och nya böcker i bibliotekssystemet;
- köper in och iordningsställer läromedel;
- registrerar och hanterar läromedel som utlånas läsårsvis;
- övervakar, köper in och hanterar tidskrifter samt distribuerar dessa internt till andra byggnader;
- köper in böcker till lärarfortbildning (skolbibliotekets bestånd av pedagogisk litteratur är därför aktuellt);
- hanterar fjärrlånebeställningar;
- bevakar och köper in nyutkommen litteratur;
- ser till att klassuppsättningar av skönlitteratur finns tillgängliga, vilket innebär inlåning av media från andra biblioteksenheter när skolans bestånd inte räcker till;

- samlar böcker i olika teman i samarbete med lärarna;
- assisterar lärare och elever med kopiering och utskrifter;
- finns tillgängliga som vuxenstöd för elever, som har behov därav;
- köper in förbrukningsmaterial till biblioteket;
- tillhandahåller pennor, sudd, skrivmaterial och gott humör till eleverna;
- skickar ut påminnelser och sköter kravhantering/räkningar av försenade lån;
- fakturahantering;
- läser;
- utför omvärldsbevakning av t.ex. databaser, nya medier och länkar,
- Registerar användare i – Legimus (talböcker);
- vårdar och håller det befintliga mediebeståndet i användbart skick;
- utför inre tjänst och registervård;

Skolbibliotekets mål

Läsning är en central del i ökad måluppfyllelse andelen lässvaga elever på Malgomaajskolan är alltför stort varför skolbiblioteket satsar på åtgärder som ska öka läsförmågan och främja läsning hos eleverna. På detta sätt bygger vi upp deras självförtroende och ökar deras lust att utforska omvärlden. Dessa åtgärder är:

- Fortsätta samarbetet med Karin Stenman och läsprojektet.
- Samla in och förmedla aktuella boktips från lärare och elever.
- Under läsåret 2019-2020 och 2020-2021 genomföra bokprat vid fyra tillfällen i olika klasser i samarbete med lärarna. Under läsåret 2021-2022 planeras liknande bokprat vid sex tillfällen.
- Tillsammans med lärarna i svenska och engelska, delta vid lektioner när eleverna redovisar sin läsning för varandra vid minst 1 tillfälle varje läsår.
- Att tillsammans med Folkbiblioteket anordna ett författarmöte innan år 2020.
- Att varje vårtermin genomföra en DEAR aktivitet (Drop Everything And Read) på skolans alla byggnader.
- Påbörja arbetet med att skaffa litteratur till elever med svenska som 2: dra språk på deras modersmål.

Skolbibliotekets mål i arbetet att lära ut informationskompetens.

- Uppmärksamma och visa på tex Fake news, filterbubblor och nättroll på "Källkritikens dag" 13/3 varje år. Det sker i samarbete med skolans "Alla Med grupp".
- Inbjuda alla lärare och skolläsningsledning till skolbiblioteket för att lära ut självutlåning och hur vi söker och hittar böcker/information i skolbibliotekets resurser, visa hur böckerna är placerade i DEWEY-systemet m.m. Minst fyra tillfällen planeras med start vårterminen 2019 och slutfört vårterminen 2021.
- Att inbjuda klasser i årskurs 1 till skolbiblioteket och lära ut vi söker och hittar böcker/information i skolbibliotekets resurser, lånereglerregler, lånerutiner, självutlåning, m.m. under deras första läsår på Malgomaajskolan. Minst tre klasser läsåret 2019/2020, alla klasser från och med läsåret 2021/2022.

- Under läsåret 2018/2019 påbörja samarbete med lärarna om elevernas gymnasiearbeten, undersöka hur skolbiblioteket kan hjälpa till. Strukturera och planera för elevernas informationssökning i skolbibliotekets resurser. Målet är en färdig plan i slutet på läsåret 2019/2020, satt i verket höstterminen 2020.
- Tillsammans med lärarna planera och strukturera skolbibliotekets roll i arbetet med elevernas informationskompetens, så att alla skolans elever kommer med. Planen färdig i slutet på läsåret 2021, satt i verket höstterminen 2022.
- Skolbibliotekarien vidareutbildas via Högskolan i Borås eller annat lärosäte inom Medie- och Informationskunnighet. Klart 2021.

Andra mål

- Uppdatera och uppgradera skolbibliotekets sida på Malgomajskolan.se och V8-bibliotekens webbplats med relevanta länkar och information. Klart december 2018
- Slutföra arbetet med DEWEY i december 2019
- Varje år upprätta en aktuell verksamhetsplan för skolbiblioteksverksamheten.
 - I slutet på varje läsår skriva en rapport som utvärderar skolbibliotekets verksamhet under läsåret och vidarebefordra den till skolans rektorer
- Behålla assistenten och utvidga hans arbetsuppgifter för att frigöra tid för bibliotekarien. Det är en förutsättning för att denna biblioteksplan ska fungera.

Skolbibliotekets vision

är att bli ett skolbibliotek i världsklass enligt fackförbundet DIKs kriterier

”Ett skolbibliotek i världsklass:

- är en tydlig del av skolans pedagogiska vision
- samverkar med skolläring och övrig pedagogisk personal kring elevernas lärande
- stärker elevernas läs- och kommunikationsförmåga i en vidgad textvärld
- stärker elevernas digitala kompetens med fokus på informationsfärdigheter och förståelse för informationssökningsprocesser och sociala medier
- erbjuder stöd till enskilda och grupper i deras läroprocesser
- har överblick över lärresurser och ger stöd till lärare och elever i deras litteratur- och medieanvändning.

Ett skolbibliotek i världsklass har skolbibliotekarier som:

- är effektiva inspiratörer för att öka läsfärdigheten hos eleverna
- ger eleverna verktyg för källkritik
- lär eleverna navigera i informationsflödet och hantera sin digitala identitet
- är navet i den digitala kunskapsskolan!

Åtta steg till ett skolbibliotek i världsklass:

- Låt skolbibliotekarien komplettera undervisningen
- Inkludera skolbibliotekarien i hela verksamheten
- Minst ett projekt om året tillsammans med pedagoger
- Låt skolbibliotekarien lära lärarna
- Främja läsförståendet
- Tänk utanför rummet
- Frigör skolbibliotekarien från biblioteket”

Saxnäs skolas biblioteksplan

Skolbibliotek ska utgöra pedagogiskt informations- och kunskapscentra där mediebeståndet kompletterar skolans läromedel och där elever har möjlighet att låna fack- och skönlitteratur. Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. I möte med litteraturen får eleven ta del av andras åsikter samt utveckla sitt eget tänkande och tyckande. Det är särskilt viktigt med ett fungerande bibliotek för elever som har svårt att besöka centralorten.

Saxnäs skola har begränsad bemanning och ingen utbildad skolbibliotekarie varför den biblioteksansvarige, i samarbete med övrig pedagogisk personal, i möjligaste mån strävar efter att nå de mål för skolbibliotek som styrdokumentet ger uttryck för.

Verksamhet

Läsåret 18/19 har skoladministratören tid för biblioteket i sin tjänst med framförallt administrativa uppgifter.

Skolbiblioteket är centralt beläget vid skolans ankomsthall och får en naturlig åtkomst i vardagen. Bibliotekspersonalen har en fast tid i biblioteket varje dag och ordinarie arbetsplats nära till med uppsyn och tillgänglighet för frågor som rör biblioteket.

Den som har hand om skolbiblioteket ansvarar för verksamheten genom att:

- Beställa nya böcker och göra elever och lärare delaktiga i bokbeställningar
- Registrera nya böcker till bibliotekssystemet
- Registrera boklån och återlämnade böcker
- Registrera nya elever och lämna ut lånekort
- Flytta upp inskrivna elever i ny klass varje hösttermin
- Hålla ordning i bibliotekets bestånd
- Informera personal och elever om lånerutiner och regler
- Informera om hur man hanterar böcker
- Informera om hur biblioteket är organiserat
- Delta i nätverk för skolbibliotekarier
- Ansvara för den egna skolbiblioteksplanen
- Samarbeta med, inspirera och informera elever och lärare
- Delge eleverna kunskaper om att man genom folkbiblioteket kan låna olika typer av böcker
- Informera om Nationalencyklopedin digitalt

Målsättning

- Verka för att läsförmåga och läsförståelse ökar bland eleverna i Saxnäs
- Verka för att antalet lån ökar
- Tillhandahålla olika typer av litteratur för alla elever med hjälp från folkbiblioteket i Vilhelmina
- Stärka elevers medie- och informationskunnande samt förmågan att vara källkritiska

Önskvärda resurser

En behörig skolbibliotekarie i kommunen som stöd för biblioteksassistenter ute i byskolorna
Ekonomiska resurser tillförs för utökning av tid för biblioteksassistent/ lärarbibliotekarie på Saxnäs skola

Skolbibliotekets prioriterade områden perioden 2019-2021

- Informera om V8-bibliotekens digitala resurser
- Visa på källkritiskt tänkande
- Synliggöra, inspirera och tipsa om läsning
- Öka läsningen av skönlitteratur
- Öka samarbetet med pedagogerna för att bli en naturlig del av skolans verksamhet och kunna planera gemensamma aktiviteter

Aktiviteter för att nå målen 18/19

Presentera och synliggöra biblioteksplanen för övriga pedagoger

Biblioteksassistent deltar på ett stormöte och sedan i klasserna för att informera om bibliotekets tjänster varje läsår

Eleverna får i smågrupper besöka biblioteket för informationssökning och träning att fundera på källors trovärdighet

Biblioteksassistent skyltar och ställer upp nya och för undervisningen aktuella böcker

Biblioteksassistent inbjuder till högläsningstunder

Till skolans läsveckor samarbeta med pedagoger för att ta fram lämpliga böcker

Utvärdering i slutet av läsåret

Eller i slutet av varje insats

Marithe Lindblad, Rektor

Solveig Sundin Jonsson, adm.bibl.ass

Volgsjö skolas biblioteksplan

Skolbiblioteket är en naturlig del av skolans verksamhet och en resurs i skolans alla ämnen. Skolbiblioteket erbjuder ett varierat medieutbud, verkar läsfrämjande samt stödjer och utvecklar elevernas informationskompetens.

Inköp av böcker sker utifrån skolans behov och ska stödja läsutvecklingen och undervisningen i olika ämnen.

Eleverna har tillgång till fack-, och skönlitteratur samt Nationalencyklopedin digitalt. Skolbiblioteket tillhandahåller anpassad litteratur för elever med funktionsnedsättning och det finns även litteratur på andra språk än svenska.

I samarbete med skolans specialpedagoger erbjuds elever med läs- och skrivsvårigheter tjänsten "Egen nedladdning".

Skolbiblioteket medverkar vid planering och genomförande av skolans värdegrundsarbete. Skolbiblioteket delar rum med skolkorridor/kapprum och är tillgängligt under hela skoldagen, 08.00-16.00. Lån registreras av eleverna själva med scanner kopplad till dator i programmet Dantek. Skolan har ett skolbiblioteksråd bestående av skolbibliotekarie och elever.

Eleverna är delaktiga i utvecklingen av skolbiblioteksverksamheten och ger förslag på aktiviteter och inköp av litteratur.

Gällande skolbibliotekets budget kommer ny fördelningsprincip att gälla i grundskolan fr o m 2019.

Målsättning

Skolbiblioteksverksamheten ska vara en pedagogisk resurs i lärandet och bidra till ökad måluppfyllelse för eleverna. Eleverna är skolbibliotekets huvudsakliga målgrupp. För att kunna stödja elevernas lärande ska skolbiblioteket också arbeta tillsammans med skolans personal. Skolbiblioteket ska främja elevernas läslust och bidra till god läsutveckling. Skolbiblioteket ska också, tillsammans med pedagogerna, vara en aktiv part i elevernas kunskapssökande samt erbjuda aktiviteter med målsättningen att göra eleverna medvetet källkritiska.

Skolledningen och skolbiblioteket

Skolledningen ansvarar för resurser beträffande media, personal och lokaler. Skolbibliotekarien deltar i personalkonferenser, studiedagar och fortbildning för skolans personal samt fortbildning avsedd för bibliotekarier.

Utvärdering

Skolbiblioteksverksamheten utvärderas en gång per år, utifrån nyckeltal.

Mål

Övergripande mål
Skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att främja elevernas språkliga utveckling och för att stimulera till läsning.

Mål för Volgsjö skola (1)	Nyckeltal
Eleverna kan söka i skolbibliotekskatalogen, låna och lämna tillbaka böcker i skolbiblioteket.	Andelen elever i åk 6 som kan söka i skolbibliotekskatalogen och låna och lämna tillbaka böcker i skolbiblioteket.

	Fsk.kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
Aktivitet	Besök i skolbiblioteket vid 2 tillfällen/termin.	Besök i skolbiblioteket vid 2-3 tillfällen/termin. Lån (skanning) tränas.	Besök i skolbiblioteket vid 2-3 tillfällen/termin. Lån (skanning) tränas.	Eleverna besöker gruppvís skolbiblioteket 1 gång/vecka för lån och återlämning av böcker.	Eleverna besöker skolbiblioteket 1 gång/vecka för lån och återlämning av böcker.	Eleverna besöker skolbiblioteket 1 gång/vecka för lån och återlämning av böcker.	Eleverna besöker skolbiblioteket 1 gång/vecka för lån och återlämning av böcker.
Aktivitet			Eleverna får träna på att förstå skillnaden mellan fack- och skönlitteratur och får lära sig att olika böcker placeras på olika ställen i skolbiblioteket.	Eleverna får träna på att hitta bland skolbibliotekets "genrehyllor".	Eleverna får träna på att göra enkla sökningar i bibliotekskatalogen och att förstå kopplingen mellan denna och böckers placering i skolbiblioteket.	Eleverna får träna på att göra enkla sökningar i bibliotekskatalogen och att förstå kopplingen mellan denna och böckers placering i skolbiblioteket.	Eleverna får träna på att göra enkla sökningar i bibliotekskatalogen och att förstå kopplingen mellan denna och böckers placering i skolbiblioteket.

Mål för Volgsjö skola (2)	Nyckeltal
Skolans elever ska vara läsande elever.	Andelen elever i åk 3 som är läsande.

	Fsk.kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
Aktivitet	Bokpresentationer i samband med besök i skolbiblioteket.	Bokattackerpresentation av olika slags böcker.	Bokattackerpresentation av olika slags böcker.	Bokpresentationer i samband med besök i skolbiblioteket.	Bokprat 3 ggr/termin skönlitteratur-olika genrer.	Bokprat 3 ggr/termin skönlitteratur-olika genrer.	Bokprat 3 ggr/termin skönlitteratur-olika genrer.
Aktivitet	Skolbibliotekarie visar/tillhand ahåller nyinköpt normkreativ litteratur (personalen).	Skolbibliotekarie deltar vid planering av fadderläsning.	Skolbibliotekarie deltar vid planering och genomförande av arbete med barnboks-författare och illustratörer.	Deltagande i läsveckor under HT.	Skolbibliotekarie deltar vid planering av fadderläsning.	Skolbibliotekarie deltar vid planering och genomförande av grupp-läsning.	Skolbibliotekarie deltar vid planering och genomförande av grupp-läsning och helklass-läsning.
Aktivitet	Deltagande i läsveckor under HT.	Deltagande i läsveckor under HT.	Deltagande i läsveckor under HT.		Deltagande i läsveckor under HT.	Deltagande i läsveckor under HT.	Deltagande i läsveckor under HT.

Övergripande mål
Skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas informationskompetens.

Mål för Volgsjö skola (1)	Nyckeltal
Eleverna ska kunna söka information i tryckta och digitala källor.	Andelen elever i åk 6 som kan söka information i tryckta och digitala källor.

	Fsk.kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
Aktivitet	Gemensam läsning av faktatext och samtal kring på vilka olika sätt man kan ta reda på saker.	Gemensam läsning av faktatext och samtal kring på vilka olika sätt man kan ta reda på saker. Introduktion av begreppet "Källa".	Gemensam läsning av faktatext och samtal kring på vilka olika sätt man kan ta reda på saker. Introduktion av begreppet "Källa".	Lektion i informations-sökning inför något arbetsområde. Vilka källor finns? Var kan vi hitta relevant information?	Genomgång av NE Junior.	Genomgång av NE Junior.	Genomgång av NE Junior.
Aktivitet				Eleverna får träna på att använda register och innehållsförteckning i facklitteratur.	Eleverna får träna på att använda register och innehållsförteckning i facklitteratur.	Eleverna får träna på att använda relevanta sökord.	Eleverna får träna på att använda relevanta sökord.

Mål för Volgsjö skola (2)	Nyckeltal
Eleverna ska kunna jämföra olika källor samt resonera kring källors tillförlitlighet.	Andelen elever i åk 6 som kan jämföra olika källor och resonera kring källors tillförlitlighet.

	Fsk.kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
Aktivitet	Eleverna får träna på att fundera på källors trovärdighet. "Hur vet du det"	Eleverna får träna på att fundera på källors trovärdighet. "Hur vet du det"	Eleverna får träna på att jämföra två olika källor.	Eleverna får träna på att jämföra några olika källor.	Eleverna får träna på att se skillnad på primär- och sekundärkälla.	Eleverna får träna på att se skillnad på primär- och sekundärkälla.	Eleverna får träna på att se skillnad på primär- och sekundärkälla.
Aktivitet			Eleverna får träna på att skilja på fakta och åsikt.	Eleverna får träna på att skilja på fakta och åsikt.	Eleverna får träna på att se i vilket syfte en text är skriven.	Eleverna får träna på att se i vilket syfte en text är skriven.	Eleverna får träna på att se i vilket syfte en text är skriven.
Aktivitet				Lärarna får information av skolbibliotekarien om var de kan hitta information och användbart material kring källkritik.	Lärarna får information av skolbibliotekarien om var de kan hitta information och användbart material kring källkritik.	Eleverna får en introduktion i hur man kan ta reda på vem som står bakom en webbadress.	

Övergripande mål
Skolbiblioteket används som en del i undervisningen i skolans alla ämnen.

Mål för Volgsjö skola	Nyckeltal
Skolbiblioteket har ett fungerande samarbete med skolans pedagoger.	Andelen pedagoger som skolbiblioteket har ett fungerande samarbete med.

	Fsk.kl-Åk 6
Aktivitet	Skolbibliotekarien deltar i arbetslagens träffar 1 gång/läsår.

Särskolan Orion

Mål	Aktivitet	Nyckeltal
Eleverna känner till att olika böcker placeras på olika ställen i skolbiblioteket.	Besök i skolbiblioteket 1 gång/termin	Andelen elever som känner till att olika böcker placeras på olika ställen i skolbiblioteket.
Eleverna känner till NE junior.	Introduktion av NE junior.	Andelen elever som känner till NE junior.

Dikanäs skolas biblioteksplan

Funktion

Skolbiblioteket ska utgöra pedagogiskt informations- och kunskapscentra där mediebeståndet kompletterar skolans läromedel och där elever har möjlighet att låna fack- och skönlitteratur. Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har en stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. I möte med litteraturen får eleven ta del av andras åsikter samt utveckla sitt eget tänkande och tyckande. Det är särskilt viktigt med ett fungerande bibliotek för de elever som har svårt att besöka centralorten.

Dikanäs har begränsad bemanning och ingen utbildad skolbibliotekarie, varför den biblioteksansvarige i samarbete med övrig personal i möjligaste mån strävar efter att nå de mål för skolbibliotek som styrdokumentet ger uttryck för.

Verksamhet

Läsåret 18/19 är det läraren i klass 1-3 som har hand om skolbiblioteket på Dikanäs skola. Den biblioteksansvarige har ett par timmar i veckan för att ta hand om biblioteket och avregistrera böcker. Biblioteket har inga fasta tider då personal finns tillgänglig för frågor som rör biblioteket för närvarande.

Den som har hand om skolbiblioteket ansvarar för att den kontinuerliga verksamheten fungerar genom att:

- beställa nya böcker
- registrera nya böcker i bibliotekssystemet
- se till att boklån och återlämnade böcker registreras
- se till att nya elever registreras och får lånekort
- flytta upp inskrivna elever i ny klass varje termin
- hålla bibliotekets mediebestånd i användbart skick
- se till att ordningen i biblioteket upprätthålls
- informera personal och elever om lånerutiner och regler
- informera om hur man hanterar böcker
- informera om hur biblioteket är organiserat
- delta i nätverk för lärarbibliotekarier och skolbibliotekarier
- ansvarar för att aktuell plan för det egna biblioteket finns
- samarbeta med, inspirera och informera elever och lärare genom olika läsfrämjande åtgärder
- delge eleverna kunskaper om att man genom folkbiblioteket kan låna olika typer av böcker
- informera om Nationalencyklopedin digitalt

Målsättning

Att verka för att läsförmågan och läsförståelsen ökar bland eleverna i Dikanäs
Att tipsa om och inspirera till läsning
Att öka läsningen av skönlitteratur
Att verka för att antalet lån ökar
Att tillhandahålla olika typer av litteratur för alla elever med hjälp av folkbiblioteket i Vilhelmina
Att stärka elevers medie- och informationskunnande samt förmågan att vara källkritiska
Att motverka könsstereotypa läsmönster genom att visa på fler möjliga läsupplevelser oavsett könstillhörighet.
Att öka tillgången av relevant litteratur på elevernas olika modersmål

Önskvärda resurser

En behörig skolbibliotekarie i kommunen som stöd för biblioteksassistenter ute i byaskolorna.
Ekonomiska resurser tillförs för utökning av biblioteksassistent/lärary bibliotekarie på Dikanäs skola.

Skolbibliotekets prioriterade områden perioden 2019-2020

Informera om V8-bibliotekens digitala resurser
Visa på källkritiskt tänkande
Synliggöra, inspirera och tipsa om läsning
Öka läsningen av skönlitteratur
Öka samarbetet med pedagoger för att bli en naturlig del av skolans verksamhet
Aktiviteter för att nå målen 2019-2020
Presentera och synliggöra biblioteksplanen för övriga pedagoger
Biblioteksassistent deltar i stormöten och sedan i klasserna för att informera om bibliotekets tjänster varje läsår.
Eleverna får i små grupper besöka biblioteket för informationssökning och träning i att fundera på källors trovärdighet.
Biblioteksassistent skyltar och ställer upp nya böcker, teman, genrer och för undervisningen aktuella böcker.
Biblioteksassistent inbjuder tillsammans med pedagoger och tillgänglig personal vid folkbiblioteket till bokprat och högläsningstunder
Till skolans läsveckor samarbetar pedagoger för att ta fram lämpliga böcker utifrån läsutvecklingsnivåer, teman och genrer.
Utvärdering i slutet av läsåret, eller i slutet av varje insats.

Kristin Söderberg, Rektor

Evvy Paulsson, biblioteksassistent